

ідеалі вони детермінують правовідносини щодо забезпечення уповноваженим органом публічної адміністрації набуття, реалізацію чи захист окремих декларованих законом (оспорюваних чи неоспорюваних) прав, охоронюваних законом свобод, створення умов для виконання покладених законом обов'язків в інтересах заявника чи скажника (подекуди третіх осіб. – Н. К.). Зацікавлені особи, у разі задоволення висунутих вимог, задовольняють свої потреби набуваючи матеріальні блага та/або нематеріальні блага. Враховуючи викладені теоретичні міркування серед об'єктів звернень до публічної адміністрації *за специфікою породжуваних ними правовідносин умовно можна виокремити три різновиди*: участь в управлінні державними справами; отримання індивідуально-визначеної інформації; набуття, реалізація, захист (оспорюваних чи неоспорюваних) визначених законом благ, що відзначаються матеріальним чи нематеріальним характером (за виключенням окреслених вище двох різновидів. – Н.К.).

Ми враховуємо, що запропонована класифікація не повною мірою відповідає принципу єдності підстав класифікації. Оскільки перший і другий різновиди перекриваються третім класифікаційним рядом. Зокрема, участь в управлінні державними справами та отримання тої чи іншої інформації охоплюються узагальненим поняттям «нематеріальні блага». Разом з тим, з нашої точки зору, позитивним результатом є те, що запропоноване розмежування дозволяє пізнати закономірності змісту об'єктів звернень до публічної адміністрації у взаємозв'язку з породжуваними окремими різновидами звернень наслідками.

Звичайно, окреслений теоретичний ракурс об'єкта звернень до публічної адміністрації є лише одним із можливих напрямів вивчення складної проблематики об'єктів у праві, у тому числі щодо означеної сфери.

Список використаних джерел:

1. Исаков В. Б. Юридические факты в советском праве: [монография] / В. Б. Исаков. – М.: «Юридическая литература», 1984. – 144 с.
2. Исаков В. Б. Проблемы теории юридических фактов: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.01 / В. Б. Исаков. – Свердловск, 1985. – 27 с.
3. Алексеев С. С. Общая теория права / С. С. Алексеев. – В 2 т. – Т II. – М.: Юрид. лит. 1982. – 360 с.
4. Авер'янов В. Б. Проблеми демократизації державного управління в контексті адміністративної реформи в Україні // Часопис Київського університету права. – 2002. – № 2. – С. 3–8.
5. Александров Н. Г. Правовые отношения в социалистическом обществе: [монография] / Н. Г. Александров. – М.: Изд-во Московского университета, 1959. – 45 с.
6. Толстой Ю. К. К теории правоотношения: [монография] / Ю. К. Толстой. – Л.: Изд-во Ленин-го ун-та, 1959. – 86 с.
7. Теория государства и права: Учебник / Под ред. М. Н. Марченко. – М.: Изд-во «Зерцало», 2004. – 800 с.
8. Теорія держави і права, академічний курс: Підручник / За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – 2-е вид. перероб. і доп. – К.: ЮрінкомІнтер, 2008. – 688 с.
9. Проблемы теории права: Основные вопросы общей теории социалистического права. Курс лекций в 2-х томах. Т. 1 / Алексеев С. С.; Науч. ред.: Русинов Р. К.; Отв. за вып.: Семенов В. М. – Свердловск: Изд-во Свердлов. юрид. ин-та, 1972. – 396 с.
10. Гревцов Ю. И. Социология права. Курс лекций / Ю. И. Гревцов. – СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2001. – 312 с.
11. Халфина Р. О. Общее учение о правоотношении: [монография] / Р. О. Халфина. – М.: Юрид. лит., 1974. – 351 с.
12. Чеговадзе Л. А. Структура и состояние гражданского правоотношения: [монография] / Л. А. Чеговадзе. – М.: Статут, 2004. – 542 с.
13. Александров Н. Г. Законность и правоотношения в советском обществе: [монография] / Н. Г. Александров. – М.: Государственное издательство юридической литературы, 1955. – 175 с.

* Каменська Ніна Петрівна – кандидат юридичних наук, доцент Київського національного торговельно-економічного університету.

УДК 347. 998

Станіслав Которобай *

УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ

Проаналізовано сучасний стан правової регламентації діяльності вищого спеціалізованого суду з розгляду адміністративних справ. Відповідно до предмета наукового аналізу охарактеризовано

проблеми реалізації процесуальних повноважень Вищого адміністративного суду України та сформульовано пропозиції щодо їх усунення шляхом удосконалення чинного законодавства України.

Ключові слова: Вищий адміністративний суд, адміністративне судочинство, суб'єкти, правовідносини, удосконалення.

Которобай С. В. Усовершенствование деятельности Высшего административного суда Украины как субъекта административного процесса.

Проанализировано современное состояние правовой регламентации деятельности высшего специализированного суда по рассмотрению административных дел. В соответствии с предметом научного анализа охарактеризованы проблемы реализации процессуальных полномочий Высшего административного суда Украины, а также сформулированы предложения по их устранению путем усовершенствования действующего законодательства Украины.

Ключевые слова: Высший административный суд, административное судопроизводство, субъекты, правоотношения, усовершенствование.

Kotorobay S. V. Improvement of Activity of the Higher Administrative Court of Ukraine as Subject of Administrative Process.

The modern consisting of legal regulation of activity of the higher specialized court is analyzed of consideration of administrative businesses. In accordance with the article of scientific analysis the problems of realization of judicial plenary powers of the Higher administrative court of Ukraine are described and suggestions are formulated in relation to their removal by the improvement of current legislation of Ukraine.

Keywords: Higher Administrative Court of Ukraine, administrative legal procedure, subjects, legal relations improvement.

Ключовим завданням правової політики України на сучасному етапі розвитку є пошук шляхів підвищення ефективності правосуддя з метою забезпечення справедливого судочинства як невід'ємного явища правової дійсності цивілізованих держав та основи вітчизняної юриспруденції.

Адміністративне судочинство як спеціалізований вид судової діяльності стало тим конституційно і законодавчо закріпленим механізмом, що збільшив можливості людини для здійснення права на судовий захист від протиправних рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень.

На сучасному етапі розбудови державності в Україні триває пошук найефективнішої моделі правосуддя. Існують протилежні точки зору щодо доцільності запровадження як зовнішньої, так і внутрішньої спеціалізації судової системи, які ґрунтуються на двох підходах: відновлення триланкової системи судів загальної юрисдикції шляхом ліквідації вищих спеціалізованих; збереження автономної системи адміністративних судів.

З огляду на особливу роль Вищого адміністративного суду України (далі – ВАС України) у здійсненні адміністративного судочинства існує потреба окреслення шляхів удосконалення діяльності вищого спеціалізованого суду адміністративної юрисдикції, що і зумовлює актуальність дослідження.

Окремі аспекти забезпечення функціонування адміністративних судів як суб'єктів адміністративно-процесуальних відносин досліджувались А. Л. Борком [1], І. В. Шруб [2], С. О. Бондарем [3], Ю. В. Юрченко [4], Д. В. Липським [5], які, здебільшого, проаналізували побудову системи адміністративних судів України по вертикалі, форми, методи і способи забезпечення законності в їх діяльності.

Проте, важливі, питання реформування вищої судової інстанції у системі суб'єктів адміністративного процесу, її ролі у забезпеченні справедливого судового розгляду адміністративних справ на сьогодні залишаються поза увагою наукової спільноти на рівні монографічних робіт.

Метою статті є окреслення шляхів удосконалення діяльності ВАС України як суб'єкта адміністративного процесу.

Огляд сучасного стану наукової розробленості поняття суб'єктів адміністративно-процесуальних правовідносин засвідчив, що важливі, з точки зору теорії адміністративного процесу України питання правосуб'єктності вищої судової інстанції у системі суб'єктів адміністративного процесу, її ролі у забезпеченні справедливого судового розгляду адміністративних справ, теоретико-методологічні засади інстанційності адміністративного провадження залишаються поза увагою наукової спільноти (на рівні монографічних робіт). Доробок вітчизняних вчених систематизовано за предметом наукового аналізу у групи: 1) загальні засади функціонування суб'єктів адміністративного процесу; 2) система суб'єктів адміністративно-процесуальних правовідносин та їх ознаки; 3) забезпечення діяльності адміністративного суду; 4) правовий статус окремих суб'єктів адміністративного процесу.

Систему суб'єктів адміністративно-процесуальних правовідносин становлять: суди (адміністративні суди і Верховний суд України), особи які беруть участь у справі, інші учасники процесу. Адміністративні суди, як

спеціально створені органи для захисту прав та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин здійснюють спеціальну діяльність, обумовлену їх статусом та мають власну ієрархічну структуру, яку очолює Вищий адміністративний суд України.

Місце ВАС України у системі суб'єктів адміністративно-процесуальних правовідносин визначається колом передбачених законом завдань та функцій, способи реалізації яких відображено у його повноваженнях : 1) ВАС України є вищим органом судової влади у системі адміністративних судів, діяльність якого з відправлення правосуддя характеризується інстанційністю (розглядає справи як суд першої, апеляційної та касаційної інстанцій); 2) ВАС України наділений виключною підсудністю окремих категорій справ (справи про оскарження: актів, дій чи бездіяльність Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України; рішення, дії або бездіяльність Центральної виборчої комісії щодо встановлення нею результатів виборів чи всеукраїнського референдуму; про дострокове припинення повноважень народного депутата України в разі невиконання ним вимог щодо несумісності); 3) судові рішення ВАС України за наслідками розгляду окремих категорій справ є остаточними і не можуть бути оскарженні (прийняті в порядку апеляційного провадження; у справі щодо встановлення Центральною виборчою комісією результатів виборів чи всеукраїнського референдуму; у справі про дострокове припинення повноважень народного депутата України); 4) ВАС України наділений виключними повноваженнями щодо забезпечення єдності судової практики (вивчення, узагальнення, аналіз судової статистики,; методична допомога та надання рекомендаційних роз'яснень судам нижчого рівня з питань застосування законодавства).

З метою узагальнення зарубіжного досвіду функціонування вищих судових інстанцій з розгляду адміністративних справ, проаналізовано законодавство окремих європейських держав традиційного континентального права, які максимально наближені до України за пріоритетами адміністративно-процесуальної законотворчості. Попри те, що спеціалізоване судочинство, яке визначене за галузевим критерієм, притаманне судовій системі більшості країн континентально-європейської системи права, зокрема, Австрії, ФРН, Франції, Литви, Італії, Польщі, Португалії, Фінляндії, Чехії, Швеції та інших держав, констатується відсутність єдиної універсальної моделі вищого судового органу системи адміністративного судочинства. З позицій можливого запозичення зарубіжного досвіду функціонування вищої судової інстанції у системі адміністративних судів заслуговують на увагу:

- приписи § 135 «Положення про адміністративні суди ФРН», відповідно до яких учасники процесу можуть звернутись до Федерального адміністративного суду зі скаргою на рішення адміністративного суду в обхід апеляційної інстанції, а також норми § 138 цього ж акту, де наведено перелік «абсолютних» підстав перегляду справи Федеральним адміністративним судом (склад суду не відповідає вимогам закону; у прийнятті рішення брав участь суддя, який в силу закону не мав прав виконувати обов'язки судді або йому заявлено відвід через підозру в упередженості; одному з учасників було відмовлено в праві бути вислуханим судом; представництво одного з учасників не відповідало вимогам закону; судові рішення прийнято в усному провадженні, під час якого порушувались вимоги публічності судового розгляду; судові рішення необґрунтовані);

- вимоги ст. 12 Закону Франції «Про реформу адміністративного судового розгляду» щодо обов'язку Державної Ради Франції ухвалити остаточне рішення у випадку, якщо адміністративна справа повторно (неодноразово) розглядається в порядку касаційного оскарження;

- § 3 ст. 285а Закону Польщі «Про провадження в адміністративних судах» щодо заборони оскарження постанов ВАС, окрім випадків суттєвого порушення норм законодавства Європейського союзу (особлива ревізія).

До ознак, які відрізняють вищі судові інстанції країн континентальної Європи від вищого судового органу адміністративної юрисдикції України належать: декларація правового статусу на конституційному рівні (Австрія, Португалія, Польща); наділення повноваженнями щодо консультування органів виконавчої влади та суддів адміністративних судів (Франція, Литва); наявність внутрішньої спеціалізації у формі окремих судів (Страховий і Торговий суд Фінляндії); здійснення дисциплінарного провадження щодо суддів, прокурорів, судових розпорядників (Чехія).

Завданням ВАС України, як суб'єкта адміністративно-процесуальних правовідносин є здійснення правосуддя у адміністративних справах для захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів здійсненні владних управлінських функцій, на засадах верховенства права, забезпечення кожному права на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Функції ВАС України – це основні взаємопов'язані напрямки його діяльності, які реалізуються з метою виконання завдань адміністративного судочинства. ВАС України як суб'єкт адміністративно-процесуальних

правовідносин наділений процесуальними (вирішення адміністративної справи, судового контролю) та не процесуальними функціями (забезпечення єдності судової практики).

Повноваження ВАС України як суб'єкта адміністративно-процесуальних правовідносин – це закріплені нормами КАС України [7] та зумовлені предметом відання права та обов'язки суду, спрямовані на виконання конкретних процесуальних дій та прийняття відповідних процесуальних рішень у адміністративній справі. Усі права й обов'язки суду, що передбачені КАС України є процесуальними оскільки можуть бути реалізовані лише у рамках адміністративного судочинства. Обов'язки ВАС України, що впливають із його функцій як органу державної влади, також є процесуальними обов'язками відносно осіб, які беруть участь у процесі. Вони відповідають не лише праву держави, що зобов'язує суд виконати свої функції шляхом здійснення певних дій, а й правам учасників процесу. Без належного їх виконання неможливо реалізувати процесуальні права.

Характеристика ВАС України як суб'єкта адміністративно-процесуальних правовідносин передбачає з'ясування його структури і порядку формування. Керівництво ВАС України здійснює голова суду, його заступники, які призначаються на посади із числа суддів цього суду. До складу ВАС України входять судді обрані на посаду судді безстроково, що зумовлено інстанційними повноваженнями суду, зокрема щодо права переглядати рішення судів нижчого рівня. Реалізація основних напрямів діяльності ВАС України зумовлює існування в його структурі трьох судових палат, апарату, Пленум, Науково-консультативної ради та офіційного друкованого органу – Вісник ВАС України.

В умовах розбудови державності в Україні триває пошук найефективнішої моделі правосуддя, проте ліквідація Вищого адміністративного суду загальмує роботу та розбалансиує систему адміністративних судів, спричинить негативні наслідки для громадян та створить негативний міжнародний імідж для держави Україна. Підтримуючи пропозиції ВАС України щодо збереження системи адміністративних судів висвітлені у постанові Пленуму ВАСУ «Про обговорення законопроекту про внесення змін до Конституції України» від 15 травня 2014 року вбачається за необхідне запровадити демократичні самоврядні процедури зайняття керівних посад в судах, що забезпечить механізм становлення незалежної та самостійної судової гілки влади в Україні та сприятиме посиленню незалежності суддів, зміцненню ролі суддів у вирішенні питань, пов'язаних з їх діяльністю, зменшенню втручання у судову систему інших гілок влади.

Удосконалення правозабезпечувальної діяльності ВАС України пов'язане, насамперед, з питаннями гарантій реалізації права на справедливий судовий розгляд та формуванням єдиної практики адміністративного судочинства. Гарантією реалізації права на справедливий судовий розгляд є принцип забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішень адміністративного суду зміст якого репрезентує основне призначення ВАС України та відображає напрями його процесуальної діяльності.

Наявність у судовій практиці випадків, так званої «повторної касації», коли одна і та ж справа, після скасування рішення у касаційному порядку та нового розгляду судом першої інстанції, знову надходить до ВАС України із касаційною скаргою (із загальної кількості розглянутих судом касаційної інстанції справ ухвалення нових рішень становить 1%) зумовлює потребу законодавчого закріплення обов'язку суду касаційної інстанції по прийняттю кінцевих рішень.

ВАС України, будучи вищим спеціалізованим судом з розгляду адміністративних справ наділений правороз'яснювальною функцією, реалізація якої спрямована на забезпечення єдності судової практики в адміністративному судочинстві України (серед загальної кількості інформаційних листів ВАС України, розісланих судам нижчестоящим інстанцій у 2014-2013 роках (34) половина (17) містять роз'яснення процесуального характеру) [6].

Для забезпечення єдності судової практики у адміністративному судочинстві доцільно надати судам першої інстанції право ухвалювати рішення на зборах суддів про внесення подання до апеляційного адміністративного суду щодо надання методичної допомоги у застосуванні закону. Якщо цей суд не в змозі надати роз'яснення, він звертається до ВАС України, який, у свою чергу, може порушити питання про внесення змін до закону, котрий викликає неоднозначність; звернутися до Верховного Суду України з приводу внесення подання до Конституційного Суду України щодо тлумачення відповідної правової норми. З процесуальної точки зору необхідно запровадити підставу зупинення провадження в адміністративній справі – наявність правової невизначеності щодо застосування законодавчих положень.

Існуючі механізми, спрямовані на забезпечення ВАС України єдності судової практики у адміністративних справах умовно можна поділити на процесуальні (передбачений КАС України порядок перегляду адміністративних справ у апеляційному, касаційному порядку та у зв'язку з нововиявленими обставинами) та поза процесуальні (право ВАС України надавати методичну допомогу судам нижчого рівня з метою однакового застосування норм Конституції та законів України у судовій практиці на основі її узагальнення та аналізу судової статистики; давати судам нижчого рівня рекомендаційні роз'яснення з питань застосування законодавства щодо вирішення справ адміністративної юрисдикції).

З метою удосконалення правозабезпечувальної діяльності ВАС України пропонується наступні законодавчі зміни та доповнення:

- частину першу статті 156 КАС України (Зупинення та поновлення провадження у справі) доповнити пунктом 6 такого змісту: «6) звернення до Конституційного Суду України про тлумачення норм права щодо усунення правової невизначеності у застосуванні положень закону – до прийняття рішення Конституційним Судом України.

- доповнити частину 1 статті 202 КАС України пунктом 5 такого змісту: «5) невідповідність судового рішення рішенню Верховного Суду України, прийнятого за результатами розгляду заяви про перегляд судового рішення з мотивів неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах»;

- доповнити статтю 229 КАС України частиною 2 такого змісту: «2. Суд касаційної інстанції зобов'язаний ухвалити остаточне рішення у випадку, якщо справа повторного надходить до касації. Суд касаційної інстанції скасовує судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій та ухвалити нове рішення у випадку їх невідповідності рішенню Верховного Суду України, прийнятого за результатами розгляду заяви про перегляд судового рішення з мотивів неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах»;

- викласти статтю 20 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у такій редакції: «Стаття 20 Порядок призначення суддів на адміністративні посади 1. Адміністративними посадами в суді вважаються посади голови суду та заступника (заступників) голови суду. У Верховному Суді України адміністративною посадою також вважається посада Першого заступника Голови Верховного Суду України. 2. Голова місцевого суду, його заступник, голова апеляційного суду, його заступники, голова вищого спеціалізованого суду, його заступники призначаються на посади строком на три роки із числа суддів цього суду, але не більше строку повноважень судді, та звільняються з посад відповідною радою суддів за пропозиціями зборів суддів відповідного суду. Суддя, обраний на адміністративну посаду, в порядку, визначеному цією статтею не може обіймати одну адміністративну посаду відповідного суду більш як два строки підряд. Секретарі палат апеляційних та вищих спеціалізованих судів призначаються на посаду та звільняються з посади рішенням зборів суддів відповідного суду, за пропозицією голови відповідного суду шляхом таємного голосування більшістю голосів суддів відповідного суду. 3. Голова Верховного Суду України, Перший заступник Голови Верховного Суду України, заступники Голови Верховного Суду України обираються на посади і звільняються з посад Пленумом Верховного Суду України у порядку, встановленому цим Законом. 4. Призначення судді на адміністративну посаду без додержання вимог цього Закону не допускається. 5. Перебування судді на адміністративній посаді в суді не звільняє його від здійснення повноважень судді відповідного суду, передбачених цим Законом. 6. Звільнення судді з адміністративної посади не припиняє його повноважень судді. Звільнення з посади судді, а також закінчення строку, на який суддю призначено (обрано) на адміністративну посаду в суді, закінчення строку повноважень судді, припиняє здійснення ним повноважень на адміністративній посаді»;

- частини сьому, восьму статті 116 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» викласти в такій редакції: «7. Збори суддів Верховного Суду України в порядку, встановленому цим Законом, обирають делегатів на конференції суддів та делегатів на з'їзд суддів України. 8. Збори суддів вищого спеціалізованого суду в порядку, встановленому цим Законом, обирають делегатів на конференцію суддів та делегатів на з'їзд суддів України»;

- пункт 7 частини другої статті 118 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» викласти в такій редакції: «7) обирає делегатів на з'їзд суддів України від суддів місцевих та апеляційних судів»;

- частину шосту статті 122 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» доповнити пунктом сьомим наступного змісту: «7) за пропозиціями зборів суддів відповідного суду призначають та звільняють з посад голів місцевих судів, їх заступників, голів апеляційних судів, їх заступників, голів вищих спеціалізованих судів, їх заступників»;

- статтю 125 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» викласти в такій редакції: «Стаття 125. Обрання делегатів на з'їзд суддів України 1. Делегати на з'їзд суддів України від суддів місцевих та апеляційних судів обираються конференціями суддів загальних судів, конференціями суддів адміністративних та господарських судів у кожній області, Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі. Делегати на з'їзд суддів обираються за принципом один делегат від двадцяти суддів. Порядок проведення конференцій суддів загальних судів, конференцій суддів адміністративних та господарських судів встановлюється радами суддів відповідних судів. 2. Від кожного вищого спеціалізованого суду на загальних зборах цих судів обирається по три делегата з числа суддів цих судів. 3. Збори суддів Конституційного Суду України та Верховного Суду України обирають на з'їзд суддів України по три делегати з числа суддів цих судів. 4. Делегати на з'їзд суддів України обираються шляхом відкритого голосування на альтернативній основі, при

вільному висуненні кандидатур для обрання. 5. Делегатами на з'їзд суддів України не можуть бути обраними судді, які займають адміністративні посади в судах, судді, які є членами Вищої ради юстиції або Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Судді, які є членами Вищої ради юстиції або Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, можуть бути присутні на з'їзді суддів України з правом дорадчого голосу».

Отже, пріоритетом новелізації адміністративної судової системи України є утвердження європейської моделі судочинства, з позицій дотримання принципу правової визначеності формою реалізації якого є забезпечення ВАС України єдності судової практики.

Удосконалення діяльності ВАС України як суб'єкта адміністративного процесу пов'язане із підвищенням ефективності процесуальних та поза процесуальних механізмів забезпечення єдності судової практики у адміністративних справах.

Список використаних джерел:

1. Борко А. Л. Організаційно-правове забезпечення діяльності адміністративних судів України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Борко Андрій Леонідович / Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Л., 2009. – 220 с.
2. Шруб І. В. Функціонування адміністративних судів в Україні: організаційно-правові засади та їх реалізація: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / І. В. Шруб; Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К., 2009. – 20 с.
3. Бондар С. О. Адміністративно-правове забезпечення діяльності адміністративних судів в Україні: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / С. О. Бондар; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2010. – 20 с.
4. Юрченко Ю. В. Адміністративно-правове регулювання діяльності адміністративних судів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Ю. В. Юрченко. – Відкритий міжнар. ун-тет розвитку людини «Україна». – К., 2013. – 16 с.
5. Ліпський Д. В. Касаційне оскарження в адміністративному судочинстві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Д. В. Ліпський. – ДНДІ МВС України. – К., 2014. – 19 с.
6. Аналітичні матеріали щодо стану здійснення адміністративного судочинства у I півріччі 2013-2014 роках (у таблицях) // Управління вивчення судової практики та судової статистики. – Київ, 2014. – 44 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vasu.gov.ua>.
7. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон від 06.07.2005 р. № 2747-VI // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

* *Которобай Станіслав Васильович* – здобувач Київського міжнародного університету.

УДК 342.95

Любомир Мойсей *

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ ЖИТЛОВОГО КОДЕКСУ УРСР ІЗ КОНСТИТУЦІЄЮ УКРАЇНИ

У статті проведено аналіз норм житлового законодавства на предмет відповідності їх конституційним положенням в частині реалізації права громадян на житло, сформульовано пропозиції щодо їх вдосконалення.

Ключові слова: житло, конституційні положення, громадянин, право на житло, житлові правовідносини.

Мойсей Л. О. Проблемные аспекты взаимодействия Жилищного кодекса УССР с Конституцией Украины.

В статье проведен анализ норм жилищного законодательства на предмет соответствия их конституционным положением в части реализации права граждан на жилье, сформулированы предложения по их совершенствованию.

Ключевые слова: жилье, конституционные положения, гражданин, право на жилье, жилищные правоотношения.

Moysey L. O. Problem aspects of interaction housing code of the Ukrainian SSR with the Constitution Ukraine.

The article analyzes the norms of housing legislation for compliance with their constitutional provisions regarding the right of citizens to housing, the suggestions for their improvement.

Keywords: housing, constitutional provisions, a citizen, the right to housing, living relationship.

У сучасному соціумі конституційні права та свободи людини і громадянина – це основні права та